

Любко Дереш

ПОКЛОНІННЯ ЯЩІРЦІ

ЯК НИЩИТИ АНГЕЛІВ

 FOLIO

Любко Дереш
Поклоніння ящірці
Як нищити ангелів

**Світлої пам'яті
Джима Моррісона**

Things are broken up and dance.

**James Douglas Morrison «The Ghost
Song»**

*The boy that you love is the man that you
fear*

Marilyn Manson «Man that you fear»

Це не я. Це все він.

Місько Крвавiч «Я і Дереш»

Розділ 1

1

Усе буде добре, заспокоював я себе.

Усе й справді було добре. Минуло чверть години з того часу, як я з ним на самоті; ще стільки ж – і вони повернуться.

Я дивився на його білу

(але на оранжевий манер)

сорочку з маленьким алігатором на серці. На кров на його верхній губі, що сповзала до рота. Такий собі «плач України».

Усе було добре в цьому оранжевому світі, доки він не розтулив рота й не почав говорити.

Тоді неприємності й почались.

2

Я лежу на веранді – прозорій та ажурній, бо з трьох сторін оточеній вікнами – і прислухаюся до шуму дощу. Прозора скляна веранда, залита сірим грозовим світлом, вікна в підтьоках дощу й стара (*старезна*) канапа з колись червоною обшивкою. Старий магнітофон тихо шепоче старого Pink Floyd'a, касети якого майже акуратно поскладані при стіні. «Юпітер», щоби ліпше було чути, я поставив на немолоду, змордовану долею й моїм задом табуретку. На веранді, взагалі-то, крім канапи, магнітофона та ще столика з парою стільців, більше нічого й немає. На монетні стовбці книжок я вже звук не звертати уваги. Стіл у кутку – старий. Із картоном, підкладеним під ніжки, зі старою друкарською машинкою «Еріка» на спині. На кришці стола можна нарахувати з десятків коричневих кілець від горнятка з чаєм. Горнятко старе й потріскане, тому протікає. Поступово.

Речі ламаються, виходять із ладу й танцюють. Це дуже характерно для Мідних Буків. Тут усе підкоряється цьому правилу.

Я лежу на канапі й ворушу пальцем усередині закритої книжки – «*Orowieści niesamowite*» Едгара По. Старі й затерті слова, давно завчені напам'ять. Вони дивною силою змушують мене перечитувати їх знову й знову.

Якщо мій здоровий глузд не дасть тріщини від дощу та Фєді, я пробуду в Мідних Буках до середини серпня. Ми, бачте, уклали з татком угоду: ця дача ціле літо належить мені одному. Таким чином, ані старий сину, ні син старому не мулятимуть очі. Раз на місяць приїжджає мама з грошима й хавчиком, який ми з Гладким Хіппі й Дзвінкою з'їдаємо за три дні. Решту часу я куховарю сам, інколи з Дзвінкою. Гладкий Хіппі щиросердно визнав, що вміє тільки запарювати чай і перебирати гречку. Я ненавиджу гречку.

Дзвінка та Гладкий Хіппі мають нещастя жити в Мідних Буках. Вони мешкають на межі міста й лісу. Я також живу на краю міста, але

з протилежного боку, ближче до гір і річки – знаєте, де починається територія Гіацинтового Дому.

Так називається напівзруйнований інтернат для дівчат, теперішній притулок бомжів та наркоманів.

3

Гладкий Хіппі та Дзвінка мої єдині справжні друзі. Ми брати й сестри в Андеграунді. Ми відщепенці від міського суспільства, від тіла колективу. Бо ми кляті індивідуалісти й паскудні неформали. А неформали, знаєте, не звикли жити за нормами. Радше навпаки: мають дурну манеру їх порушувати.

Однак не все в порядку в Датському королівстві. Є тут один такий хлопака – Фєдя Круговий. Дуже, ДУЖЕ паскудний тип. Того літа я збирався уникати його й паршивця-ротвейлера Дюка, фєдькового чотирилапого товариша.

Ми ненавиділи їх обидвох тією рафінованою підлітковою ненавистю, коли мрієш не про щиросердне вибачення, а про негайну смерть недруга в муках. Ми хотіли, щоб вони зникли з нашого життя назавжди.

4

Якщо розібратись як слід і копнути глибше, виключити зі системи всі зайві чинники, виявиться, що причиною наших бід стали джинси «Levi's». Самопальні, з лейбою, пришитою на швейній машинці «Зінгер» за моєї присутності.

У сиву давнину, коли легенди ще тліли в пам'яті фанів, із міднобуківської школи до Польщі поїхало двоє хлопчаків – Петя Дупа та Павло Нера (Петю звали так через обпечену половину лиця, що стала гладкою й рожевою). Під час екскурсії вони поміняли в якогось фацета «левіси» на наплечник і сімнадцять касет Iron Maiden, AC/DC, Judas Priest та Black Sabbath. На цих касетах зросли вони, а також молодший брат Павла Нери Арсен. Той, у свою чергу, давав їх мені, я старанно зтиравав усілякі «Московіє Лаї», переписував і слухав на пару з Гладким Хіппі, а потім і з Дзвінкою. Згодом на львівському Вернісажі виміняв переписані Iron Maiden на бобіни з Pink Floyd'ом та Jethro Tull'ом.

За час, поки ми троє еволюціонували (чи деградували – залежно від точки зору), постійно зазнавали утисків зі сторони Феді, його пса та його бравої команди.

Федя Круговий носив коротесеньку зачіску зразка «Я вышел из зоны», надавав перевагу заправленим сорочкам типу «мокий шовк» та семітській горілці «Стопка». Її особливістю було те, що блювотиння, викликане перебором останньої, набирало приємного й дуже сильного запаху дині, чорної смородини чи абрикоса.

Федя був пацаном до останнього вугра у вусі й споконвіків жив «па панятіям». Він ненавидів хіпаблудів (як тоді ще нас називали), а мене та Гладкого Хіппі був ладен розчинити власною їдкою люттю.

Наша ненависть була взаємною.

5

Мене та Дзвінку єднало три роки дружби, із 1990-го, коли вона приїхала в Мідні Буки з Івано-Франківська. Вона частенько приходила до мене, коли падав дощ, допомагала варити їсти, щось розказувала. Інколи ми просто лежали на канапі – груди до грудей, щока до щоки – трималися за руки й ловили дихання іншого.

Або цілувались. Одного разу я навіть спав із нею. Не в розумінні *переспав*, а просто спав на одному ліжку, чи то пак, канапі. Тоді була сильна гроза, і веранда раз по раз спалахувала пастельним, сліпучо-бузковим світлом, за чим наставав шалений постріл грому. Дзвінка лежала поруч, лише в трусиках та майці. Пригадується, вона вся дрижала, чи то від страху, чи від холоду, а може, й від збудження. Я сповз дещо вбік: не хотів виказувати, що коїться у мене нижче живота. Тим не менше Дзвінка попросила обійняти її. І заснула вона в моїх обіймах. А ми так і не трахнулись.

(Чужий досвід, знаєте, також корисна штука: мій старший брат Орест – тоді йому було близько сімнадцяти – якось прийшов додому й сказав, що одружився. Переспав із випадковою кобітою, та «залетіла», на аборт або не вистачило грошей, або та мандрьоха просто не хотіла. Орка скрутили й пошили в дурні. Мама прогнала його. Тепер він десь у Польщі: спекулює на барахолці. Одним словом, як у Біблії: «Час палки кидати, час палки громадити».)

Я розумію Дзвінку. Я для неї точно єдиний приятель, особливо на літо. Із Гладким Хіппі вона товаришує, але не занадто. Ексцентричність останнього стає цьому на заваді.

Дзвінка походила з ідеальної української сім'ї, сім'ї настільки ідеально-української, що вона могла бути хіба що вигаданою Юрком Винничуком. Матуся пили гербату з помаранчами й андрутиками, тато слухали старі награння готик-дез-думової «Бандури», читали «За вільну Україну» й ходили до лазнички, де підтиралися виключно

срайтасьмою. Були шаленими патрійотами й щиро цікавились у листах здоров'ячком діяспоритянських теток у Торонто, Кенеда.

Протягом двох років Дзвінка доглядала за немічною бабусечкою, яку поїдала болячка Альцгеймера. Бабка твердила, що в її голові засів великий рожевий конус. Дзвінка мусила ходити коло бабусі, як біля малої дитини.

Урешті-решт стара пердуниха представилася: спочила, здохла, відкинула лещата, померла, пішла до Бозі гайтю, врізала дуба, простягла ноги – називайте це, як вам завгодно. Суті ви не зміните й радість від її смерті не приховаєте. Дзвінка зітхнула з полегшенням.

Діючи наперекір батькам та старшій сестрі, яка слугувала зразком для Дзвінки, вона ступила на стежину андеграунду.

Подруги відверто зневажали її за те, що Дзвінка слухає дурну музику, яка нікому не подобається, носить дерті джинси й навіть (та не може бути!) *курить* із *Гладким Хіппі*. Це було прекрасним ґрунтом для проростання пліток: знайомі розказували ружні гисторії найнесподіванішого змісту, починаючи тим, що Дзвінка – наша спільна з Хіппі курва, завершуючи легендою про те, що ми троє заснували гурток юних онаністів, а самі гоміки, у той час як Дзвінка – лесбіянка (?!). Цікаво, чи зауважили вони наш таємний содомічний зв'язок зі славнозвісною Нессі?

6

Гладкого Хіппі я знав на рік менше, аніж Дзвінку. Він жив у Мідних Буках від народження, але потоваришували ми після того, як виявили спільні інтереси на ґрунті музики та ставлення до формалів загалом і Фєді зокрема. Він був дуже навіть непоганим хлопцем, просто мало хто хотів його зрозуміти.

Апологет і ветеран броунівського руху, Гладкий Хіппі кутив, нещадно пив і волоцюжив. У табелі в нього було дві двійки – з фізкультури й трудового навчання. У графі «поведінка» було виведене зле «незад!». Якби знайшлося місце, кєра наставила би сто таких знаків оклику, і то навряд чи вони належно відобразили би стан речей. Його виганяли на короткий термін уже тричі. Хіппі писав контрольні з фізики та алгебри найкраще в класі (свого часу батечко мого знайомого викладав фізику на прикладній математиці в ЛДУ), проте вчителі боялися виставляти його на якісь олімпіади.

Ще Хіппі любив писати чорні гуморески про невдалі аборти, розчавлених КраЗами білявих дівчаток та добрих дідусів, що забивали на смерть німечних бабусь. Він регулярно надсилав свої доробки в газету місцевих баптистів «Віра, надія, любов».

Гладкий Хіппі був страшенним націоналістом – не меншим за тих, що збиралися у Львові під Білою Мамою. Його гордістю були нордичні волосся й очі. Достоту білява арійська бестія. Красивий, як дитя Афродіти, очі – шалено-синій кобальт і волосся густезне, м'яке та русе. Від тринадцяти років Хіппі не стригся.

Неподалік від центру Мідних Буків, на роздоріжжі, стоїть велика біла скульптура святої Анни, заступниці всіх невинно убієнних, з ледь піднесеними догори, як у Сина, що показує Свої рани, руками. На чорнім постаменті вибиті слова: «ТУТ ЇХ КАТУВАЛИ, ВОНИ ТУТ ПОВМИРАЛИ». Слова виведені золотою фарбою. Святу Анну поставили у вісімдесят восьмому нібито на честь тисячоліття християнства, а насправді – для вшанування жертв НКВС.

Гладка гранітна площадка біля постаменту була суперовим місцем. Коли Гладкий Хіппі напивався, він не йшов додому. Ні, він завжди ночував під фігурою. Так він відображав внутрішній протест і зовнішню опозицію проти пацанів, формалів та просто алкашів, що ночували в Гіацинтовому Домі.

Тим не менше, свята Анна, прецінь, мала його у своїй опіці: пройдисвіта ще жодного разу не побили, коли той спав.

Може, гидилися?

7

Мати Гладкого Хіппі була вчителькою української мови та літератури. Їй вдалося привити синові любов до Шевченка й Стуса, однак вона зазнала приголомшливого фіаско на синтаксично-орфографічній ниві. Зрештою, не при Хіппі буде сказано, і на гігієнічній також.

Батько був патріотом і помер, випасаючи білих ведмедів десь північніше Воркути. Він нічого синові не прививав, окрім хіба що цілком виправданого в наших краях москвофобства та профашистських поглядів. Баба Гладкого Хіппі померла рік тому, і це призвело до двох наслідків: Надії Дмитрівні стало по-барабану, де ночує її чадо, лиш би вступив наступного року в Політехнічний; Гладкий Хіппі міг вештатись де завгодно.

8

Кожна подія, навіть найдріб'язковіша, має причину, хід і наслідок. Так казала моя збочена дитяча сексуальна фантазія – учителька історії у восьмому класі.

У Мідних Буках ми аутсайдери, погані діти, The Bad Company... Ми – цвіт нації, ми – цвіль нації. Насправді ж, ми просто є.

Боготворили погляди Керуака, і Джона Леннона, і Брюса Спрінгстіна, котрі так любили *критикувати порядок і засуджувати владу*.

І було так: були ми, була причина, не вистачало лише приводу, дрібнички, щоб ми зайнялися, немов просочені напалмом.

всі зібрались?

всі зібрались?

всі зібралися?

церемонія от-от розпочнеться

Розділ 2

1

Погода змінилася на краще. Знаєте, як воно в горах. Розпечена виразка сонця гріла, як зварйована. Калюжі миттєво пересохли, запах мокрої землі та хробаків здуло в гори. У Мідних Буках чатувала важка волога спека.

За тиждень уся волога випарувалась, а температура підскочила градусів на вісім. Уночі підсинений спиртовий стовпчик мого термометра нижче двадцяти семи не опускався.

Усі здорові глуздом жителі міста сиділи в прохолодних кам'яничках. Від десятої ранку до сьомої вечора місто виглядало вимерлим. Лише старі поживклі пси та коти, котрі так добре знають одне одного, що навіть не гарчать, вигрівають на сонячному пеклі промерзлі кості й вицвілу шерсть.

Речі ламаються й танцюють, і з року в рік усе більше й більше... Це характерно для Мідних Буків. У цьому сутність міста: *занепад*.

Я поставив у себе в садочку старий смугастий лежак. У найвищу спеку їм напівстиглі яблука, слухаю гарячу тишу міста й милуюся смарагдовим візерунком листя.

Я вичікую пору. Чекаю й не збагну чого.

2

Була перша пополудні. Годиною раніше до мене приплентався сонний Хіппі й зігнав із лежачка. Ми вешталися вулицями, відчуваючи, як пружинить під ногами розмокрілий асфальт.

Хіппі десь дістав м'яча, і тепер ми йшли на дитячий майданчик трохи покопати. Добре, що в Буках було так багато кленів. Від спеки листя прив'яло, але таки давало тінь – хай і жалюгідну. Я тішився, що Гладкому Хіппі не спало на думку пертися до святої Анни: та була в найсонячнішому місці. Майданчик, куди ми простували, був у Божому затінку дерев.

Гладкий Хіппі завжди боявся ходити містом самотою: Фєдя, скажений ротвейлер Дюк, пацанчики з киями, оббитими цвяшками вістрями назовні, етцетера. Зі мною було не так лячно.

Зрештою, я не вірив, що хоч один гопнік висуне свою стрижену голову на сонце, доки те в зеніті. Таке вар'ятство чинять лише безнадійні безклепки, як ото ми з Хіппі.

Парк, чого й слід було очікувати, був повністю безлюдним. Він являв собою звичайну ділянку, засаджену сосною, смерекою та ще невідомими мені листяними деревами, латинські назви яких Гладкий Хіппі використовував як лайку («*Ах ти, бля, Betula Pandula засрана, ти це до мене?...*»)

У парку, наче мацаки восьминога, звивались асфальтові хіднички, по обидва боки яких кожні десять метрів стояли лавки. Так, наче у Мідних Буках жило не дві тисячі, а скажімо, півмільйона душ, котрим ні з того ні з сього припекло посидіти на жорсткому рашпатовому дереві.

Десь там, у тінистій глибині гаю, був залитий сонцем прямокутник, усипаний товченою цеглою. Найкраще цей майданчик був пристосований до здирання колін та ліктів тих, кому до десяти. Пам'ятаю, раз бачив, як у це місиво пилюки та гострих цегляних камінців лицем запороло восьмилітнє дівчисько. Хвилину тому воно

доганяло якогось набридливого хлопчика, а потім перечепилось лакованим мештиком і роздерло щоку. Я бачив, як камінці стирчали з закривавленої й перемазаної пилюкою бузі. А Хіппі на те лиш поцікавився, чи залишилися ще цигарки.

Найвіддаленіша частина майданчика закінчувалася цегляною стіною, заввишки в три й завдовжки в добрих двадцять метрів. Об неї ми, власне кажучи, і збиралися копати м'ячем.

Кожен рух на спеці давався дорогою ціною. Копав Хіппі – м'яч відстрибував, копав я – м'яч робив те саме... Наші тіні були маленькими чорними калюжками.

Нейроглія мого кумпля прогрілася, мабуть, до кипіння, бо того потягнуло на думки вголос:

– От дивися, Міську, слово «слон». Здавалося б, невинне нігеро-кордофанське слівце з легким малайсько-полінезійським акцентом... Але давай зробимо шо? – копнемо глибше... (так він імітував учительські звороти мамусі), і побачимо там що? Побачимо...

Хіппі на хвилю замовк: вочевидь, побачив там щось таке, що варто зберігати в темному прохолодному місці подалі від прямого сонячного проміння.

– Ну добре, полишмо слонів. Як, скажи мені, по-українськи буде «стол», га?

– Стіл.

– А «стул»?

– Кал, – відповів я й копнув по м'ячу.

– Та неє, «стул» у розумінні мебелі. Стілець. А тоді, згідно з логікою розмитих множин, має бути не «слон», а як? «Слін»!

– А «Польща» як? «Пільща», я правий?

Хіппі розреготався.

– Маємо таку ж аналогію з москальською «носоглоткою»...

– Ага, правильно тре' казати «нісоглітка». Хоча ні... Правильно «гортань», чи то пак «гіртань».

– Безумовно, пане Михайле...

– Та, і тре' казати не «які в тебе сині очі», а «які сині *ічі*»?!!

– Ну... ну так, а як? – на мить завагався Хіппі, відчувши немалу долю абсурду. Проте майже відразу просявав:

– Так говорили наші предки задовго до приходу москалів на галицькі землі, які зрусифікували все, що лиш піддавалось русифікації. Навіть півні, і ті вже піють: *ку-ка-РЄ-ку!*

Хіппі люто сплюнув у порошок, лайнувся й лагідно усміхнувся.

– Бачиш, Міську, москаль для того, щоби вспіти зрусифікувати більше вкраїнців, навіть перевів усі свої цигелики на годину назад. Москаль вайлуватий, але хитрий, – Хіппі вперіщив по м'ячу. Той відскочив десь далеко за наші спина, – тому він просинається у своїй берлозі, Манька дає йому стакан самогонки і агурець, усяких там расстеґайчиків, блінків. Він сидит, наминає то всьо й видумує ружного роду каверзні пляни, як би то загубити мову нашу калинову. *Посоловілу*. Наш тяжолий і труднопонімаємий особямі кацапской нацианальнасті українській язык! А так... Ти не думай, шо всі москалі такі... Це, так би мовити, стереотип, побудований мною апріорі, сиріч виходячи з загальних переконань...

Я напружив вухо. Коли Хіппі починав кидати латиною, це свідчило, що мозок його перегрівся. Зараз почне говорити про Дитячий Хрестовий Похід на Москалів.

– А переконання у мене такі, що всі кацапи – дурні псиська... на фіга вони Си-Ри-Си-Ри розвалили, га?

– Точно, – кинув я. – Жили бись-мо за совітів, слухали би Пугачьову, «Ласковий май» і байки про пла-ахова і ба-альшова дядьку Ба-андеру... – кинув я крізь сміх.

– Нє, ти не збагнув ідеї. Я би виріс, вивчився на інженера, організував би Дитячий Хрестовий Похід на Москалів... Уяви собі: маленькі голодні дітки, мов ті янголятка, у кожного в руці по свічечці й фотоіконці Божої Матері, стоять під брамою Кремля, а тут я – у вишиванці, в однострої СС «Нахтігаль», на спині вишитий хрестиком Бандера, ходжу поміж діток і горланю «Розриту могилу». А по ночах ми би розводили багаття зі знамен іновірців і співали би марш «Україна».

– А ментура? Армія?

– Всьо прораховано! Мене на перший же день скрутять і зажбурять у каталажку, а діток по детдомах порозпихують. Потім мене трішки покатують гебісти й зашлють на Соловки... – мрійливим тоном розповів він.

– І?...

– Ну і всьо, власне кажучи... Але слава! Слава то яка! Не вмере – не загине! Боже ж ти мій, Боже! Як у батька Хмеля! Та шо там – як ув Елвіса Преслі, Сергія Бубки, Хо Ши Міна й найяснішого ерцгерцога Фердинанда разом узятих! Усі б казали: «Ото був, бляха-муха, патрійота кавалок!». І татко, пускаючи скупі сльози, гладитиме сина по ясній голові й казатиме: «Я хочу... *синку, сльози заважають говорити...* я... я хочу, щоби ти поступив у Політех і став таким, як Наш Національний Герой...» От така-то слава!

– Правда, дещо посмертна...

– А пишна зате яка! Я би став укр-нац-секс-символом!

Я з виrozumінням закивав головою:

– Та-а, круто. Як казали древні, «бест оф кайф», тобто «амор патріс ортодокс».

– Ну вже не бреши! То Пєтя Дупа весь час повторював: «Амор патріс... Амор патріс...». Доаморкався! Усю мордюку си спік.

– Думаєш, він то в кого почув? Може, у Мари Львовни? Чи, може...

Я не договорив, у кого ще він міг почути подібну сентенцію, як відчув пресильний удар у голову, збоку вуха. Пекучий біль, нерозуміння й образа відразу ж вихлюпнулись у живіт.

– Ой блін, краще йдемо звідси, – дуже тихо промовив Гладкий Хіппі.

Від болю я присів, схопившись обома руками за вухо, яке стало палаюче-гарячим. На очі самі собою навернулись непрохані сльози. У той момент я не розумів, що трапилось. Лише змахнувши кілька крокодилячих сльозин, я глянув, куди показував кивком голови Хіппі.

Справді: «ой блін». Там, на протилежній стороні площадки, у затінку, на високому кам'яному бордюрі сиділи Фєдя й Сєрий, його друган, такий же пацан і гоп, як і сам Фєдя. Ну і паршивий Дюк із наморщеним носом і слинявою пащекою.

Виявляється, поки ми теревенили, а м'яч вилежувався осторонь, пацани тишком підійшли, і Фєдя зафутболив ним у мою голову. Треба ж так: мудак (таки-так!) – а поцілів он як!

– Міську, валімо звідсіля, поки не нарвались, – заляканим напівшепотом повторив Гладкий Хіппі.

Нарватися на таких вилупків було простіше, ніж два пальці обісцяти. Я кивнув головою і, кривлячись од болю, обвів поглядом бетон, вишукуючи м'яча. Прецінь, голова моя тверда, бо м'яч відскочив далеченько – закотився по ледь нахиленій площадці в один із кутів. Зовсім близько до тих мерзотників.

Мерзотники ж сиділи, спльовували якусь тягучу зелень із рота і, мабуть, думали таке: «Так, ми мерзотники, і тому нам зовсім не в жилу копати таких бидлюків, як ви». Таке, або приблизно таке, бо лиховісні посмішки казали, що їхні власники настроєні радше мілітаристично, ніж пацифістично. Мерзотники лузали насіння.

Моя вчителька з історії (до слова, найяскравіша сексуальна фантазія... я не казав?) розповідала, як генерал Дєнікін, входячи в нове місто, першою справою віддавав наказ про розстріл бабок із «семєчками».

«Ото б сюди зараз дєнікінця з базукою в руках», – замріялося мені.

Я маленький, сірий і непомітний. Я маленький, сірий і непомітний... Повторюючи це, я зсугулено, тихо крався до м'яча. Тільки б не...

– Ей, пацан, пс-с-с... Чуюєш?

Ну все, блін. Можна зливати воду. Я промовчав і вже майже підійшов до бальона.

– Маєш які-та філки?

Знову змовчав. Узяв м'яча й розвернувся йти назад. Сковтнув слину, бо Сєрий – він був низьким, наче придушеним надмірною

гравітацією, косооким курду́плем – встав із насидженого місця. На протилежній стороні засипаного товченою цеглою прямокутника, біля стіни, стояв Гладкий Хіппі: він нервово склав руки на грудях і час від часу покусував кісточки пальців. Хіппі перелякався не на жарт: його взагалі подібні ситуації надзвичайно вибивали з колії.

Серому заманулося відібрати в нас гроші. Я знав, що в Хіппі в кишені було трохи більше тисячі – пляшка пива й одне плодово-ягідне морозиво.

Копнув м'яча товаришу й спробував просковзнути повз Серого, притискаючись – *я маленький і сірий* – до бордюра.

– Ти шо, пацанів не уважаєш? – задав риторичне запитання Фєдя. Усередині все похололо, і я ледь чутно промовив:

– Нема часу, ми дуже спішимо.

Повітря згустилось.

Гладкий Хіппі виразно проартикулював губами: «БІ-ЖИ».

Я опустил очі на свої запорошені кеди й пришвидшив крок.

– Щяс я тобі найду чяс! – Фєдя з розмаху вдарив (чи штовхнув) мене плечем (клацнули зуби). Знову шалений переляк, кадр у голові змістився, і я перечепився через кам'яну загородку-бордюр.

Відразу ж зірвався й побіг уперед, не дивлячись, чи поженуться за мною, чи ні. Несподівано щось ударило мене по п'ятці – це копнув Сєрий: його фірмовий прийомчик. Я зашпортався й поїхав тілом по кришеній цеглі.

– Ну всьо, поц, ти попався. Ти хочєш, щоб ми тебе тут паламали, да?

Вони нависли наді мною, закриваючи глибоке небо та крони дерев.

– Ти шо, пацанів не уважаєш, да? – перепитав він. – Чюєш, Сєрий?

– Да я бачю. Хіпаблуд ванючій, кажи? А дє другий поц? – Сєрий озирнувся й радісно скрикнув:

– О, ше адін хіпаблуд! Стережи того, ладно?

Сєрий із криками погнався за Хіппі. Я не знав, що вони заміряються зробити цього разу, але боявся вже наперед. Лінивий

Дюк підняв свою гепу й тяжко влігся біля господаревих ніг.

– Давай, різко встав! Філки давай, чюєш?

Я продовжував подивляти красу зеленої глици на гілках.

– Ти шо, курва, кітаєц який-та?

– Не маю ні купона.

– Ну, бля, якщо я найду шота, то я базарю, я тебе тута поламаю, будеш кров'ю сцати.

Федя сплюнув чорне слиняве лушпиння мені в лице. Я стер, мовчки вилаявшись. Встав із землі, обтрушуючи прилиплі гострі камінчики.

– Тікі папробуй смахатись, я тобі тута глотку через жопу вирву.

Я не знав, що робити. Чи спіймав другий покидьок Хіппі? Той хоч і рахит, однак бігає, наче вітер. Може, і втік. А втім... Мені раптом стало все пофіг. Дюк лежав на боці, тяжко дихаючи, і дивився вглиб парку.

Посміхнувшись, я зі всієї сили скочив обома ногами псу на лапи. Дюк дико скавульнув і спробував цапнути мене за ногу, але я вже втівав. Собака вив і гарчав (я йому таки щось зламав), а позаду мене біг і лаявся Федя. Скавчання пса свердлом упивалося у вуха.

Я петляв поміж дерев, поки не почав конати: печінка вила, мов дика кішка. Нарешті здох і Федя. Махнув на мене рукою й голосно, задихаючись, крикнув навздогін:

– Тобі піздец того літа, чюєш? Ти вже труп!

І побіг до свого пса. У мертвій тиші його стогони було чутно, напевне, аж до річки.

Я не зупинявся до самісінького порога; швидко забіг досередини й затраснув за собою двері.

За хвилю хтось у них постукав. Серце обірвалось і протиснулося десь під горло.

– Міську, то я! – озвався Гладкий Хіппі. Весь червоний, мокрий і запорошений. З волосся стікали краплини поту.

– Міську, нам труба цього літа.

У мене були такі ж передчуття.

3

Якщо вас це часом зацікавило, скажу відверто: пса з перебитими ногами мені не було шкода ні на грам.

Я боявся його. Він уже гнався за мною разів зо три. Двічі наздоганяв і дер штани. А якось Дюк цапнув мене за стегно. Наклали п'ять швів. Довелося пройти курс уколів проти сказу (а вони в живіт – усі двадцять!), мама приїжджала сваритися з фєдьковими старими, за що я дістав наднормово.

Пригадується, тоді я втівав від Дюка до річки, але перечепився на березі за корч і на кілька секунд розпластався на річковому камінні, німо волаючи від болю. Пес за той час ухопив мене за ногу. На моє щастя, у вечірній темряві я побачив Хіппі, що виходив із-під мосту вбрід по річці, із заковченими штанами, в'єтнамками в руках та цигаркою між зубами. Він швидко кинув капці на берег і вихопив із води перший-ліпший камінь. В одну мить мокра мулиста каменяка опустилася на дурнуватий череп собацюри, і той з гарчанням відскочив. Ми жбурляли у відкриту пащеку каміння, патики, намул, тримаючи його на відстані. Несподівано почувся свист і «Дюк, ка мнє!». Я звів очі й побачив, що та дурна скотина Фєдя стояв увесь цей час на мості й стежив за нами. Дюк, роздратований камінням, здивовано потупцював до господаря.

Улітку Фєдя щовечора випускав Дюка побігати. Тому ввечері налякані діти бігли додому, тримаючись поблизу дерев, на які можна було б вилізти й перечекати атаку звіра.

Дзвінка теж була заатакована Дюком, але він усього лиш подер на задниці штани. Один хлопчина, трохи старший за мене, побачив, як за нею женеться той диявол, і добряче пригрів його по спині ломакою. Дзвінка встигла забігти до мене на подвір'я.

Хлопця того звали Ігор Чорний. Але я з ним практично не знайомий. Інколи я бачив його в компанії товстуна Стьопки Бузька, деколи разом із молодшою сестрою, але куди частіше – самого. Як

на мене, він єдиний у Мідних Буках міг без остраху розмовляти з Фєдьою на рівних. Міг послати самі-знаєте-куди будь-кого з пацанів у будь-який момент. Міг копати Дюка в дупу, харкати Фєді в обличчя, їсти його сємочки, пити його пиво, ображати його маму, ставити підніжки його дідові, топтати бабині трускавки й управлятися в жбурлянні камінців на його братові.

Міг.

Фєдя знав це.

Бо це відчувалося в Чорному – сила й хоробрість. І навіть не тому, що був на рік старший. Ні. Це було в шкірі. В очах. Ігор ніколи не виявляв агресії. Пацани його просто оминали, як скаженого собаку, що може й хапнути.

Ігор Чорний стояв осторонь усіх.

Чому Дюк кусав?

Інколи ми чули, як Фєдя казав: «Чюжой, Дюк, бери!». Що стосується решти випадків... Я думаю, Дюк виріс таким ненормальним під впливом ненормального господаря. З ним, до речі, ніколи не проходив трюк – стояти й не рухатися: собака кидався у будь-якому випадку.

Дюк уже да-авно заслужив на свій кусень хліба з труткою на щурі.

4

Знову стояла спека. Ми всі лежали, заморені її задушливими мацаками. Гладкий Хіппі ледь чутно бренькав на гітарі-«іспанці», деку якої прикрашав напис, виведений чорною тушшю:

CHUHAYSTYR

Так називалась наша нео-арт-рокова група з поточним складом:

1. Хіппі, Гладкий, – соло-гітара, вокал.
2. Оленько Дзвенислава – бек-вокал, блок-флейта, губна гармошка (це якщо Петя Дупа дістане в одного чувака з гуртожитку ві Львові), банка з грисом.
3. Крвавiч Михайло – бек-вокал, сопiлка, блок-флейта, голосові акустичні ефекти, художній свист, перкусія.

Ми хотіли грати щось середнє між «Jethro Tull» та «King Crimson». Амбітно, глибоко й круто.

От і тепер ми лежали, спираючись об одну розлогу яблуньку в саду коло моєї фазенди. Дзвінка тримала на животі нашу ударну установку – один-єдиний невеличкий бубен, назви якого ніхто з нас не знав – і вигравала загадкові карибські ритми. Я ж тримав на животі голову Дзвінки й тихо гудів у її блок-флейту, пробуючи відтворити то «Маленьке негритья» Дебюссі, то арію Марфи з опери «Хованщина».

От бачите: ми хоч і покидьки, зате з музичною освітою. Навіть Хіппі, і той півтора року ходив на валторну. (Правда, його вигнали після зимового академконцерту, мовляв, за «обурливу поведінку та негідне ставлення до викладацького колективу».)

Хіппі забаглося, щоби ми відразу ж утнули якусь блискучу імпровізацію на рівні концертів «King Crimson», але чогось воно нам не йшло. Наразі ми працювали над концептуальним альбомом

«Будди й бодхісатви», а саме над п'єсою «Пурпуровий перформенс на пляці Тяньаньминь». П'єсою вона була тому, що, за порадою-наказом Гладкого Хіппі, мала тривати не менше двадцяти хвилин. І взагалі – «Будди й бодхісатви», як і решта альбомів, мусить бути подвійним і супроводжуватись відповідним івентом. Ось такі ми загадкові, галицькі постмодерністи.

Музика спочатку нагадувала «Вчора» Бітлів, потім «Дім сонця, що сходить» групи «Енімалз». Я стукнув Гладкого Хіппі по голові флейтою, і він почав грати щось своє.

Музика висотувалась із нас дивними пурпуровими нитками. Вона була диною, повільною й трансвою, як нова невідома форма життя. Вона була максимально авангардово-абстрактною – до такої міри абстрактною, що я не міг повторити ту фразу, яку грав хвилину тому.

– Слухайте, хлоп'ята, – промовив раптом Хіппі. – А як ви далі жити збираєтесь?

– Ну, я, наприклад, *тепер уже точно* нароблю «коктейлів Молотова» й закидаю нашу школу, – поділилася планами Дзвінка.

– Та не, я маю на увазі, як ви й ми, тобто я, будемо існувати в межах Мідних Буків? Не будемо ж ціле літо в цього сербиняти сидіти! Га, що ти на це, Балкан-бой? – він поплескав Балкан-боя (себто мене) по плечі.

– Ну, то що робим? – поцікавився я після паузи.

– А що «шо»? Пизда наразі світить тобі одному, Міську. То ти перебив його бровкові ноги. Малий Зеник розказував, Дюк зовсім не ходить, і Фєдя збирається його приспати. І знаєш, Фєді це не подобається...

Побачивши, як я зблід від недобрих передчуттів, він підбадьорливо поплескав по плечі:

– Але молодець! МОЛОДЕЦЬ! Хоча, може, вже й мертвий...

Я глянув на Дзвінку. Та насупила брови, похмуро вдивляючись у мерехтливе марево спеки. Я зрозумів: вона пригадує щось недобре.

Щось недобре про Фєдю. Я боявся спитати, у чому справа. Лякався того, що можу почути. Наразі не час на приховане.

Тихо, наче метелик, з її уст злетіло слово. «*Вбити його*». Це було навіть тихіше метелика. Гладкий Хіппі – і той не почув.

Лише кілька невибагливих па фокстроту губ, її червоних губ. Чому від того метелика повіяло таким холодом, що мені аж задер мороз по спині?

Я не знаю й наразі знати не хочу.

Але метелик спурхнув.

Дзвінка стрепенулася від того, що я прочитав усе на її лиці. Вона показала мені язика. Я посміхнувся, і дивний холод у спеку зник.

До пори, до часу.

5

Пройшов черговий важкий, спекотний день. Я брів разом із Хіппі на цвинтар – той, що був за містом. Дорога туди пролягала через пустир та неродючі пригірські городи. *Кльова дорога*, подумав я, зважаючи на те, що тут імовірність зустрічі з Фєдьою прямує до нуля. Сонце смажило наші макітри, ледь минаючи зеніт.

– Знаєш, Міську, – заговорив Хіппі після довгої мовчанки, – я не знаю, як довго я ще зможу то всьо витримувати. Мене вже всьо дістало: спека, Фєдя, ті мудаки... ціле місто вже мене дістає. Але в основному – страх перед Фєдьою.

Гладкий Хіппі дивився собі під ноги, мабуть, щоби приховати погляд.

– Віриш, у мене вже починається параноя. Постійно здається, що він десь зара' вибіжить із лісу й почне натравлювати на нас того Дюка... А коли спіймає, то вирішить так відімстити нам за кожне криве слово...

– Ну, за Дюка можеш не хвилюватися, – спробував його втішити, відчуючи, що *ой-не-спроста* заговорив раптом Хіппі про Фєдю. – Я йому стопудово лапи перебив. А здається, навіть і пару ребер задів...

– А ти от, Міську, хоч собі уявляєш, ЩО тепер тобі буде? Він же не просто тебе поб'є. Захоче шось і поламати... Може, навіть нирки відіб'є. Ти ж його знаєш – такий псіхований на все здатен.

– Чувак, а я його буду уникати.

Однак я блефував, коли корчив із себе крутого. Я сцяв по ногах не менше Хіппі. А може навіть більше: це ж, врешті-решт, я покалічив його Коханого Пса. І в мене, скажу вам, починалась така ж параноя, як і в нього.

– Якби ти раптом помер, – спитав Хіппі, змінюючи тему на приємнішу. – Як би ти хотів, щоби тебе поховали?

На мить я замислився.

– Знаєш, Хіппі, я би хотів у себе на похороні музику. Спершу «Лякрімозу» Моцарта. А потім якийсь бугі. Або Pink Floyd'а. І щоб ви з Дзвінкою читали над гробом Верлена чи Гінзберга. Ну як?

– Загорнуто, – зацінив мій товариш. – А я мрію, щоби мені на могилу посадили конопельку. Ото знаєш, як буває, калина там чи тополя... А тут – Королева полів, Південна царівна, як мовилось на жовтенятських тусівках, прибула до нас із сонячної Чуйської долини... А може, і з далекої, овіяної гашишем та мудрістю Сходу Маньчжурії... Тож посадимо її, дітки, сказала би піонервожата, на могилі відданого лєнінця, комсомольця та планокура в третьому коліні. І виросла б вона високо-окою й густою, дітям на радість, а мені на бульбулятор.

– Ти ж мертвий, – нагадав я йому.

– А... Ну, так. Ти, звісно ж, правий. *Але яка в тому СИМВОЛІКА!*

Я погодився, що, звісно, символіка така, що дай Боже...

– А як, на твою думку, є рай для неформалів?

– Звичайно, – без вагань відповів я. – Там пиво безплатне й шмалю хоч греблю гати, як у Глібова:

Як весело, як радісно конопельку курить,
Чого ж у мене серденько і мліє, і болить?
Болить воно і мучиться, бо ЛСД нема,
Конопелька ж не вернеться, не вернеться вона!

– Щоденно обов'язкова для всіх година геві-металу. Знаєш, як ото в дитсадочку був сонний час?... І ще там усі волохаті, немов бабайки.

Ми саме прийшли на цвинтар. Там росло багато, дуже багато всіляких дерев. Якраз цвіли липи, і всім покійникам було, напевне, дуже навіть круто лежати в затінку, закутаними пахощами липового цвіту.

Ми прямували в саму глибінь кладовища, в його стару частину. Там хаші ставали особливо густими, а склепи та пам'ятники прикрашені напрочуд цікавими зізнаннями: «Я замочив жидівську морду», «Галька Крива найбільша п...а», «Света звезда миньета», «Пиздец всем бандэровцам. Райком», «Подрочи мого звіра» тощо. Здається, гумористи, котрим не припали до смаку австрійські стіни Гіацинтового Дому, ішли прямо сюди. Я особисто вважаю це місце опозицією до інтернату, тому що, крім нас трьох, сюди вже ніхто й не потикається. Хіппі стомлено сів на «Текутову Нину Дмитриєвну» і запалив.

– Дивися, Міську, як то по-дурному: люди ховають своїх родичів, ставлять їм шикарні надгрібки, кидають на вітер купу грошей... А кому то треба? Моїм онукам уже буде пофіг, що в мене померла прабаба... А внукам моїх онуків і подавно.

– І то правда, – згодився я. – А ти знаєш, що на місці Гіацинтового Дому колись був холерник?

– Шо ще, до холери, за холерник?

– Місце, де ховали померлих на холеру. Дзвінчина баба казала, що то недобре місце...

– А про конус вона тобі нічого не казала? Такий рожевий?

Я реготнув.

– Та не, я серйозно. Вона тоді ще здоровою була.

– Гм-м... Певно, так і є. Бачиш, як він притягує на себе всяку сволоту?

А й справді, про Гіацинтовий Дім ходили неприємні чутки. Казали, буцімто коридорів та кімнат усередині Дому в кілька крат більше, ніж може вмістити така будівля. Казали, у його підвалах кілька дітей не знайшли дорогу назад. Я особисто не вірю тій байці про дітей, але кажуть, у Домі щось недобре від природи. Інакше чому він, немов магніт, манить до себе всю мерзоту, від бомжів-алкоголіків та наркоманів до венеричних курв і блукаючих педерастів? Байкам можна й не вірити... Але з Гіацинтовим Домом явно було щось

негаразд.

– Тобі подобається Дзвінка? – ні з того ні з сього спитав мене Гладкий Хіппі, спльовуючи неприємний післяцигарковий осад. Цікаво, що той лис має на думці?

– Ну... та. А шо? Тобі вона також небайдужа?

– Та нє, мені вона пофіг. Просто Дзвінка казала, шо тебе трошки любить.

У принципі, я знав це й без нього.

– І ше, – вів далі він. – Я думаю, що я – гомік.

Мені було абсолютно все рівно, гомік він, чи ні. Таке вже наше покоління, пофігістичне.

– Раніше думав, що є бісексуалом. Ну, знаєш, трохи ще Христя подобалась... Але сам знаєш, яка вона дура: «А ти то, а ти сьо... Вобшем, ти, Хіппі, казьол і підарас». Про таких Дзвінка говорить: «Усі люди – як люди, а я красива, як багіня».

– Скрушно... А може, то тільки *вона* перестала подобатись, а не дівчата загалом?

– Ну, як би тобі пояснити... трахнути якусь я ніколи не проти... але вони всі ДУРИ... Трахнути й любити – то, виявляється, зовсім різні речі. Ти десь бачив дівчину, яка була би неформалкою, мала таку досконалу фігурку, ну щоб (Хіппі поцілував пучки зведених до купи пальців, мовляв, *bon appetite*), і щоб при тому всьому була ще й розумною. Бажано інтелектуалкою. Щоб вона могла на ніч мене заколисувати Андруховичем чи Антоничем... І ше щоб мала гроші, і розуміла мене, і не просила вести її на морозиво, коли я на нулі... І щоб не сміялася з мене, і щоб ше вміла варити їсти, а не тільки-но концерви відкривати... Ну, шо? Хіба знаєш таку?

– Дзвінка?...

– Вона читала тільки «Екзотичні птахи та рослини». Тим більше, в неї всередині все вибухає, коли тебе бачить. Серйозно, чувак, сама мені призналася.

– І шо, ти х'тів би з хлопцем переспати?

– Розумієш, то справа дуже делікатна. Я не хочу ходити з якимось там підером смердючим. А от, наприклад, тебе трахнути не відмовився б. Мені з тобою є про що поговорити, ти з мене не знущаєшся, на відміну від деяких дівушек. Шариш?

Я знизав плечима, мовляв, «мені таке не смакує».

– Хлопці – воно досить непогано, – пояснив йому свої вподобання. – Я, наприклад, також їх люблю, але радше в сенсі естетичному. А запихати свого члена комусь у пряму кишку – це вже, знаєш, папахує збоченством.

Хіппі, здається, не до кінця зрозумів мої переконання, тож я спробував якось утішити кумпля:

– Ну що ж, гомік – значить гомік. Може, якраз поступиш у Політех, як Петя й Нери. Знайдеш собі якусь круту кобіту, без заскоків. Усе залежить від середовища.

Гладкий Хіппі погасив недопалок і кинув його геть. (Залишив невикуреною рівно третину: він десь прочитав, що найбільше нікотину саме в цій частині.) Сказав, що завтра їде з мамою в Тербовлю, ту, що в Тернополі, на три дні до цьоці. Я міг тільки поспівчувати.

– Принаймні, – сказав я по хвилі роздумів, – там ти не зустрінеш Фєді.

– Фєдя... Фєдя... Усюди Фєдя. Мене вже це дістало... До речі, старий, а що тобі заважає знятися й поїхати до Львова до кінця канікул?

– Розумієш, Хіппі, я навмисно втік звідти. Я відпочину від них, а вони, маю на увазі тата з мамою, – від мене. Так що я вже краще терпітиму Фєдю.

Хіппі мовчав, щось обмізковуючи. Раптом він жалібно, ледь не плачучи, промовив:

– Ти би знав, Міську, як я його боюся! Він колись точно зайде задалеко й прибіє мене... Або, скоріше, тебе, а потім уже мене, бо то ти...

– Пам'ятаю: перебив його псу лапи. Ти ж сам знаєш, як він любив того Дюка.

– Ну та... Але ти не сциш чомусь! Бо в тебе нервів нема й зроду-віку не було... А я тут сцяю по ногах кип'ятком.

Знаєте, приємно, коли тобі кажуть, що в тебе нервів нема й зроду-віку не було... Та якби ж ти, Хіппі, знав, як я жахаюся, коли згадаю, ЩО наробив. Проте я не мав права показувати свою слабкість. Я був свого роду опорою для нього. Я не зазнаюся, кажучи, що він дивився на мене й брав приклад. Спробуй-но я розповісти про свої, *далеко* не менші страхи, він би тут ревів, як дитина.

Гладкий Хіппі був однозначним лідером поміж нас завжди й усюди. Але прийшло погане, спекотне літо. Мертвий сезон. Від стану Хіппі мені ставало все лячніше й лячніше.

Уже було за другу, коли ми виходили зі старого кладовища, як почули лиховісні голоси. Знайомі, до болю знайомі голоси.

– Фєдя, я *атвєчаю*, шо бачив, як ті два поци заходили сюда. Коли? Та десь годину тому.

– Ну якщо, ворона, їх тут нема, будеш мені тиждень сігарети купляти.

– Я *базарю*, шо вони тут. Я весь час дивився, шоби ніхто не вийшов... Послав був Роміка по тебе, а сам сторожив їх. Ти ж знаєш, ми якраз разом із Роміком ішли на вужів, хтіли злапати, дєвок лякати.

– І був той патлатий з Мішкою, да? Без дєвкі?

– Нє-а. Дєвки не було.

– Жалко, але нічьо. Добре, шо був Мішка. Я ту суку замочю.

Я скинув з обличчя маску незворушного Будди і з жахом глянув на Хіппі: на тому лиця не було зі страху. Він не наважувався навіть поворухнутися, донести до рота цигарку. Здавалось, йому навіть було страшно закрити рота, щоб не наробити шуму цокотінням зубів.

Голоси ставали пекельно близькими. Десь відразу за чагарником, на новому цвинтарі. Голоси сплутати було неможливо: Його Ексцеленція Фєдя Перший, а також вірний товариш, друг, секретар,

адвокат, Санчо-Панчо й просто дрібний шістьора Ігорич. Ігорича можна було не боятись; його не порівняти з косим Серим, небезпечним, наче Ф-1, яку часом викопують без чеки в себе на городі.

– А вон там хтось є! – у цю мить мені здалося, що я непритомнію зі страху. Але голоси почали миттєво віддалятися від нас. Я скрутив Хіппі в обіймах, не даючи тому вирватись і наробити дурниць. Згином руки в лікті я затис йому писок.

– Тихенько. Вони погнали не за нами, – не сказав, а видихнув я й відпустив мокрого від поту Хіппі.

Він тяжко дихав, а я відчував, як мої очі від страху стали такими великими, що повіки не могли кліпнути. Хіппі промовив подібним видихом:

– Лізьмо на дерево.

А він уміє дивувати, цей хлопчур! Адже думка куди розумніша за ту, що встрелила мені: тихесенько прокрастися стежиною до наших переслідувачів (бо іншого ж виходу немає), вискочити із кладовища, використовуючи ефект несподіванки, і бігти що є духу в місто, до мене додому.

Але, по-перше: Гладкий Хіппі щойно викурив дві цигарки й далеко він не забіжить; а по-друге, у мене на ногах були капці-в'єтнамки, які я розгубив би майже відразу.

Ми тихцем полізли на велетенського дуба з грубою, зручною для лазіння корою – Хіппі перший, я слідом.

У ту мить, коли я зачепився руками за найнижчу товсту гілляку й повис, бовтаючи ногами в повітрі на висоті у два людських зрости, із жахом зрозумів: голоси повертаються. Глянцова поверхня в'єтнамок ковзала по зморшкуватій корі, а руки, мокрі від поту, зісковзували з гілляки. Хіппі вже встиг причаїтися в розкішній кроні.

Голоси лячно наблизились.

– Ну всьо, ворона дурна, тепер вони точно смахалися. Кастрат дурний!

– Ну, Федя, я ж не знав, що то який-та пацан на гріб прийшов... Вони десь тут. Чуюш, як тут накурено? Ті поци тут курили й гомошувалися!

– Я тим педікам мозги повишибаю, я тобі атвечаю.

Вони стояли з протилежної сторони дуба! Мої паскуди-в'єтнамки грозилися сповзти зі спітнілих ніг та впасти з майже триметрової висоти.

– Ану, глянь туди. Там трава прим'ята.

Ігорич слухняно пройшов прямо піді мною; миттю раніше я підтягнув ноги й схрестив їх на гілці. Я висів, наче стиглий плід, готовий упасти від гарячого подиху вітру. Май таке бажання, я міг би витягнутою рукою скуйовдити русяве волосся на голові в Ігорича: мовляв, «Молодець! Шукай, синцю, далі!..»

– Федя, тут два бичька, – він промовив це, стоячи прямісінько піді мною.

В'єтнамки вже вкотре почали сповзати. Ліва, по ідеї, гепнулася б Ігоричу на тім'ячко. Хлопчик-мавпа, себто я, міцніше стиснув гіллю. Двома метрами вище сидів Гладкий Хіппі.

– Феде, давай подивимось там, у заростях.

Ігорич уже хотів першим кинутися на пошук нас у чагарнику, проявляючи тим самим гідну істинного комсомольця відданість ідеї, як Федя жестом спинив опального напарника. Поманив пальцем до себе. Дякую тобі, Господи, і за це. Дерев'яними руками підтягнувся вище й гоп-ля! – я вже обіймаю гілку, зручно при цьому лежачи на ній.

Лусочки кори посипалися на блискучу від поту шию Ігорича. Мене перешарпнуло, *ну все капець нам труба зараз він подивиться вгору протре очі бо я навмисне натрушу туди сухої кори а потім голосно закричить Феді що он вони, ті поци, вони на дереві!* погomoшувалися й тепер відпочивають, як орангутанги!

Але Ігорич виявився дійсно тупим. Він неуважно змахнув сухе пороховиння й почав наслухати, що говорить його ідол.

Федея проводив нараду, виявляючи при цьому не властиві людині прямоходячій чудеса стратегічної думки. У мертвій гарячій тиші кладовища чітко чулось кожне придавлене слово.

– Чуюєш, Ігоричь, я думаю, вони десь тута зааникались. Бо вихід звідси тільки один, а кушъчі он там – не продерті. Вони десь тут тіпа як зачяілись. Давай тут сядем, тихесенько покурим. Вони подумаютъ, шо ми вже звалили, і вилізуть. І ми їх тоді хапнем, о!

Я майже бачив, як запалали очі в Ігорича. Скільки його знаю, Ігорич завжди любив грати у «войнушки». Ігорич, ма'ть, думає, Федея хоче на нас пальчиком насварити? Такий великий хлопака, а дурний, як більок.

Пацани внизу присіли під деревом, запалили по цигарці (Ігорич із захватом дав Федей припалити від своєї одноразової, даруйте, спалахуйки^[1]) і почали вдивлятися в густезну зелень чагарника, чи ми, бува, не виходимо звідти, на ходу підтягуючи штани та смакуючи подробиці останнього, особливо вдалого коїтусу. Та ні, ніхто не з'являвся з зеленого вина дикої рожі, дубів, та глоду, та ще порослих мохом зубів надгрібних плит. Вони зрослися в одну суцільну амальгаму, і залізь туди будь-хто, навряд чи зумів би він виплутатись із чіпких лап тернини без сторонньої помочі.

Через п'ять хвилин пацани, мов по команді, сіли, спершись спинами об стовбур. Спека почала розморювати й мене. Я глянув угору й побачив, як солодко позіхнув Хіппі.

Майже відразу позіхнув і я. Піді мною по черзі позіхнули Ігорич і Федея. Зелений ніжний колір довкола дрімотно пульсував. Голова стала теплою-теплою, і я вчасно вкусив себе за язик, відчуваючи, як засинаю.

Глянув униз і буквально отетерів: наші сторожі, розлігшись у густій траві під дубом, різали хропака. Оце так-так! То так ви нас пильнуєте? Як сказав поет, «рутульці спали, скільки мочі, сивуха сну їм піддала». Не знаю, як *нащот этой*, але хлопаки спали, наче грудні діти після циці.

– *Xinni!* – пошепки крикнув я. Гладкий Хіппі саяв посмішкою на весь рот.

– Давай тихенько злазимо.

Я обережно скинув із ніг капці, затисши шнурки на пальці в зубах. Фєдя саме почав тихенько храпіти. Тихо, як лишень дозволяли обставини, я зіскочив униз. Так само тихо, наче кішка, чи то пак коцур, зліз мій кумпель.

В одну кам'яніючу мить їхнє дружнє хропіння замовкло, і серце моє зупинилось. Фєдя перевернувся на інший бік.

Крадькома, наче два щурі з засіки з зерном, ми вийшли на разюче сонце. Нарешті ми допетрали, *чого* ми уникли.

Ми кинулися бігти геть.

6

Відхекавшись, будучи не менш ніж за версту від цвинтаря, ми присіли в затінку.

– Міську, ти хоч розумієш, що трапилося? Трапилося чудо. Розумієш, чого ми уникли? І уявляєш, що було би, якби нас зацапали?

– Заспокойся й не нервуйся. Ми ж усе-таки залишилися живими, так? Ну от. Так що не шалій.

Але Гладкий Хіппі залишався наляканим і напруженим, немов пружина, потурбована аматором годинникарської справи. Він не міг усидіти на місці, і я бачив, як ним тіпало зі сторони в сторону.

– Валимо до тебе, бо вони можуть засікти нас, – кинув він.

Я хотів був заперечити, бо знемагав від спеки, від бігу, від куряви, що вїдалася в розпашілу, мокру від поту шкіру; я почувався, наче витиснутий лимон, усі емоції змив страх одним потужним припливом. Я був без сил. Хіппі не звертав на це ні найменшої уваги – його теніски вже здійсмали хмарки порошу на сухій розпеченій дорозі.

З розпукою в серці я покинув прохолоду й пірнув у спеку.

До міста залишалось якихось півтора кілометра. Була, звісно ж, і коротша дорога, дуже пряма: вона з'єднувала вулицю Красноармійську невеличкою фістулою з новою частиною кладовища – тою, де хоронили тепер, у наші дні. Але я був упевнений, що саме Красноармійською, а не обхідною, вертатиме Федя зі своїм Санчо-Панчо (зрештою, хто з нас вар'ят, щоби пертися спекою три кілометри?). Сіра дорога була місцями забарикадована купами бур'яну – в'ялого старого бур'яну, котрий люди лінувались викинути десь у потаємнішому місці. Подекуди траплялися загадкові розтерті плями: місця страт колорадських жуків, що випасалися на нездалій картоплі.

Зненацька Хіппі поміж купок пирію та бадилля побачив щось цікаве. Брудне та запорошене, як і все довкола. Я придивився уважніше...

– Бляха-муха! – вигукнув Гладкий Хіппі. – Так то ж Дюк!

Дохлий, запорошений, укритий мухами, що розморено повзали по тьмяній жорсткій шерсті. Мухи вилазили з напіввідкритої пащі, бродили темними, колись блискучими від вологи очима. Мурашки... вони були всюди, по цілому тілу, заповзали та виповзали з носа й вух. Мені стало гидко. Хіппі замислено промовив:

– Так у пилу на шляху наша мова була...

Цитуючи крізь стиснуті зуби, він замахнувся ногою...

– Але раз тим шляхом хтось...

і що було сили копнув дохлого пса

– ...чудовний ішов!

у вже, мабуть, гниючий зісередини живіт. І ще раз, і ще раз...

Раптом пес голосно скавульнув, підтягуючи під себе перебиті мною лапи. Його очі неймовірно закотилися, виблискуючи білками.

Дюк тихенько вив.

– Блядь! Ну ні хуя собі! – вирвалось у мене. Чому, ЯК ми не побачили, що пес іще живий? НУ ЯК МИ МОГЛИ НЕ ЗАУВАЖИТИ ЦЬОГО? Пес ледь чутно підвивав, а Хіппі продовжував його копати.

Я відважив дзвінкого ляпаса по потилиці, так що Хіппі аж спіткнувся.

– Я! Я! Я БУВ ТИМ ЧУДОВНИМ! ТИМ, ХТО ЙШОВ! Я! – з унутрішніх кутиків очей у нього бігли сльози, залишаючи за собою чисті доріжки на запорошеному лиці.

Він дивився на мене з викликом. Коли я гадав, що Хіппі вже минулося, той з усієї сили зафендолив жорстокого копняка в укриту порохом, мухами й мурахами собачу голову.

Пес заскавулів ще голосніше, знемагаючи від передсмертного болю. Я штовхнув Хіппі ногою в бік, поваливши на колючу придорожню траву. Хіппі став рачки, тримаючись за бік і продовжуючи плакати.

Я підійшов до нього:

– Заспокойся! Ти ж не ідіот якийсь, щоб тварин копати!

Дюків виск затих. *Царство тобі Небесне, брате Дюче. Пробач, що ми з тобою так нехороше повелися. А ми, натомість, простимо тобі всі кривди, завдані нам.*

Моє горло здавили сльози. Шкода пса чомусь. Не варто було Хіппі його копати, ой не варто...

– Заспокойся, він уже здох. Не псіхуй.

– Сам ти хуй!

Хіппі глянув на мене мокрими очима, встав і сутуло поплентався по дорозі. Він тяжко схлипував, що свідчило про завершення істерики.

Мені було якось не по собі залишати там Дюка: хтозна, може, він ще живий? Я подавив у собі сльози й наздогнав Хіппі. Той уже заспокоївся, і, якби не рожеві стежки по сльозах, нізащо б не повірив, що він хвилю тому пускав шмарклі.

– Чуєш, Міську? Тільки ти не кажи Дзвінці, добре? Ну, шо я тут зірвався. Просто вони мене вже всі дістали.

– Та добре... Крім неї, між іншим, і казати нема кому... А їй я не скажу. Так що все о'кей, старий.

– Йдемо до тебе, шось ковтнемо.

Розділ 3

1

Після подій на цвинтарі та інциденту з Дюком Гладкому Хіппі було дуже доречно поїхати десь до тітки в Теребовлю, Варняківку, Іній-На-Яйцях, штат Аляску, чи там Пісок-На-Зубах, штат Техас, Антананаріву, чи Гонолулу, чи Тірувананта-пурам, штат Магараштра, Індія. Тому що я починав непокоїтися за нього. За його психічне здоров'я, кажучи прямо.

Тітка з Теребовлі, чи Варняківки, чи навіть із далекого Тірувананта-пураму, штат Магараштра, буде, без сумніву, на сьомому небі від того, що зустріне врешті свого коханого племінничка, Мідні Буки, Львівська область, якого востаннє бачила отакеньким (показує кінчик брудного нігтя). Звичайно, її дещо засмутить довге волосся небожа, але загалом усе буде напрочуд мило: Гладкий Хіппі всмак попоїсть пирогів із вишнями, нап'ється вдосталь малинової зупки, приготованої за особливим теребовлянським, чи варняківським, чи тіруванантапурамським рецептом. Поніжиться на сонечку, покупається в Сереті, чи Полтві, чи в баюрі, чи в Брагмапутрі, чи що там у них є. І найголовніше – відпочине від Фєді. Буде грати в піжмурки з теребовлянськими дітлахами, а може, зустріне Магаріші Магеш Йогу, чи старого мудрого магатму, чи ще якогось гуру. Або сенсея. Або нікого там не здибає, а буде сам, як палець. АЛЕ БЕЗ ФЄДІ!

Я подумав, що мені з Дзвінкою також не було б зайвим десь відпочити від тієї драми абсурду, що власне розігравалася. Ми порадилися, і я вирішив іти в ліс – у гори. Дзвінка розповіла, що там, на скаженій висоті, є дуже кльове озеро Місячне. Назвали його так тому, що навіть при молодикі видне дно, настільки воно прозоре. Проте Дзвінка наполягала на власній версії: буцім назвали озеро на честь Зигфриди, донечки страшної відьми Ядвиги; тільки-но та залізла у воду, як відразу ж почалися перші місячні. Такі справи. У

всіх незайманок, наголосила Дзвінка, відразу ж починаються діла, варто їм бодай одним оком лиш глянути на плесо.

– Тобі видніше, – філософськи прокоментував я.

Ми мали взяти по спальнику, два наплечники й купу різного потрібного в поході приладдя: починаючи м'ясорубкою й пінним вогнегасником, закінчуючи п'ятикілограмовими чавунними гантелями й дворучною пилою «Дружба-2».

Та насамперед я мусив УЛАМАТИ Дзвінчиних батьків. Пані Віра була приємною тихою жінкою років так п'ятдесяти, пан Юрцьо – приємним тихим паном, на рік старшим. Лишень двадцятилітня сестриця Квітуся була сукою, яку ще треба пошукати. Але, дякувати пану Богу (богу Пану?), зараз вона гризе граніт науки в Києво-Могилянці.

Попри всю тихість та приємність, старі заперлися, як цапи.

«Ні, – кажуть, – пане Михайле, Дзвінка з Вами в гори не піде, ні-ні, ото наших знайомих доня ходила разом із пластунами в гори, ударила голову й осліпла, так що ні-ні. У зв'язку з цим ми не можемо довірити Вам, пане Михайле, нашу доню, нашу радість, наш калиновий цвіт, наше дитятко пресолодке, сріблом потикане, золотом підбите, оно Квітуня в Кийові, до нас майже й не приїжджає, тому втративши Дзвінку, необережно Вам, пане Михайле, довірену, ми втратимо віру в прийдешнє, у днесь завтрішній, у наше світле майбутнє, у Кравчука, в Чорновола, Валєнсу, Магаріші Магеш Йогу, Карлоса Кастанеду, Теуна Мареза, Тайшу Абеляр, дона Хуана, рабиню Ізауру, Джидду Крішнамурті, Ортегу-і-Гассета, Мануеля Маруланду, А. Ч. Бгактіведанту Свами Прабгупаду, Магасаматмана й Уіцілопочтлі з Кетцалькоатлем разом узятими. (*Аплодисменти*).

Ба більше! Щобільше, утративши нашу ясочку, ми зневіримося в те, за що боролись наші батьки, підставляючи свої юні груди на штики п'яних матросів під Крутами! (*Тривалі оплески*).

Ми втратимо віру в Батька Хмеля, Батька Тараса, втратимо віру в Каменяра та Вічного Революціонера, втратимо віру в Співачку

Досвітніх Огнів, у Стуса, у Розстріляне Відродження, у «Кобзар», у «Магабгарату» та «Рамаяну», у львівське пиво, Ключбу^[2] та футбольний клуб «Карпати»! (*Бурхливі оплески*).

При всій до Вас дикій повазі, пане Михайле, ми не дозволяємо йти нашій зозульці разом із Вами в гори – ні, ні, і ще раз ні! (*Бурхливі, тривалі оплески*).

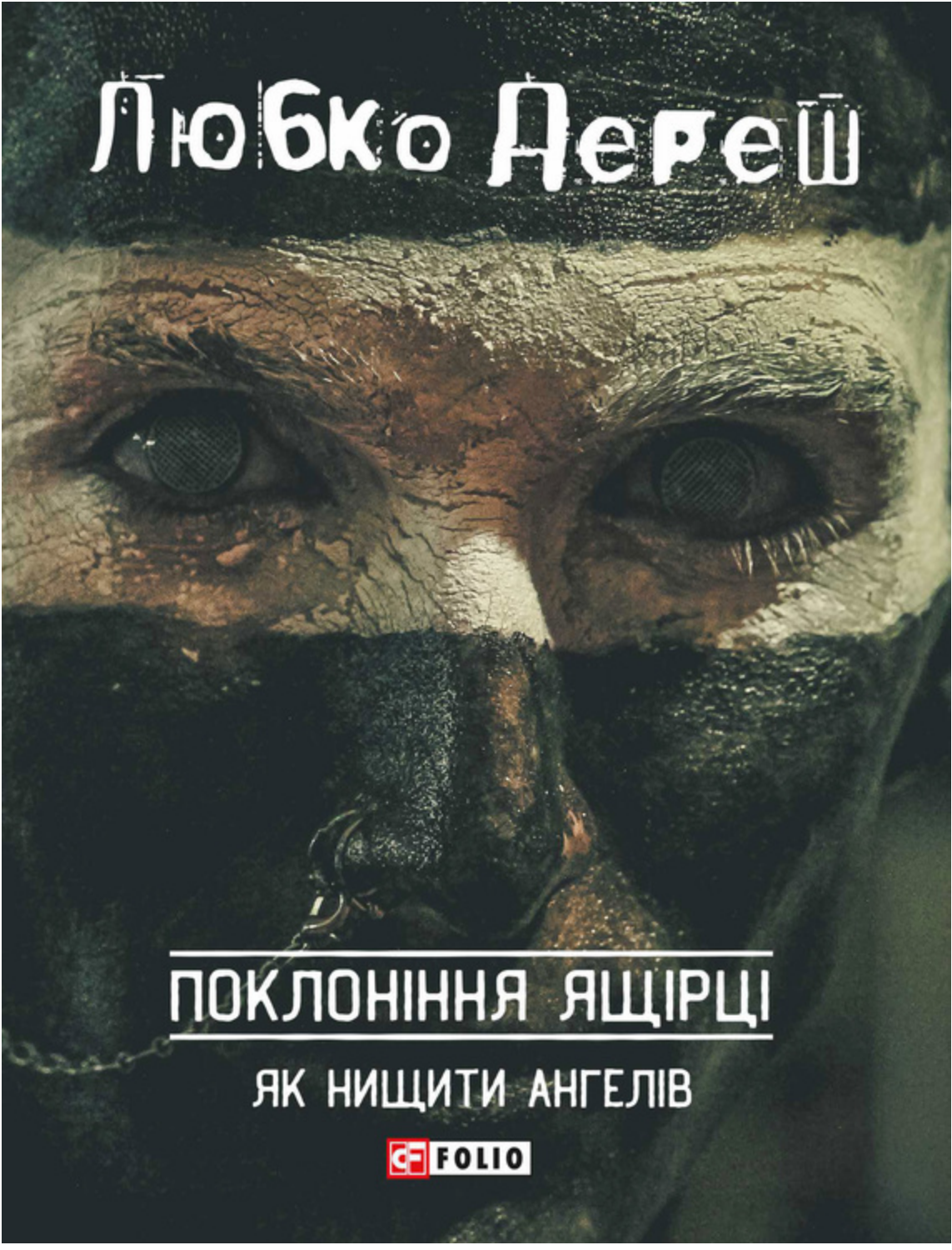
Товариші! З того часу, як великий Ленін заснував нашу партію, вона впевнено йде по накресленому ним шляху будівництва соціалізму та комунізму. (*Аплодисменти*).

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

Любко Дереш

ПОКЛОНІННЯ ЯЩІРЦІ

ЯК НИЩИТИ АНГЕЛІВ

 FOLIO

Примечания

1

Дуже українське слово, те саме, що й запальничка.

[Повернутися](#)

2

Територія біля пам'ятника Шевченку в центрі Львова – місце зібрань політично активного та національно свідомого люмпену.

[Повернутися](#)